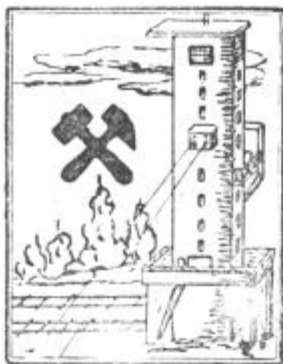

**Dopisujte
v „Velenjskega
rudarja“!**

Vsi prispevki bodo
odslej honorirani!

Velenjski

LETO III. — STEVILKA 4
IZDAJA SINDIKAT
RUDNIKA VELENJE
CENA POSAMEZNI STEVILKI 10 DIN

VELENJE, 15. MARCHA 1955

RUDAR

UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK KOČAR FRANJO — UREDNIŠTVO: RUDNIK
VELENJE. ČEKOVNI RAC. STEV. 622-T4 PRI N. B. SOSTANJ. TISK. ČISTISKE TISKARNE V CELJU

Program dela SZDL v Velenju

SZDL v Velenju je na svojem občnem zboru dne 1. II. 1955 odločila, da se sklepi občnega zbora objavijo v Velenjskem Rudarju.

Na ta način omogočamo vsemu člansktvu spoznati delovni program za tekoče leto.

SKLEPI

občnega zbora SZDL Velenje

Na osnovi poročila in diskusije predlaga komisija naslednje sklepe:

1. V tekočem letu mora biti SZDL v Velenju za svoje člansktvo tolmač vsakodnevne dogajanja. Objasnjevali bo potrebno vse zunanje in notranje politične dogodke, da bodo člani pravilno razumeli kako se naša država vsestransko bori za mir v sveu in miren razvoj sploh.

2. Vse ukrepe zvezne, kakor tudi republiške skupščine je potrebno pravočasno in pravilno raztolmačiti svojemu člansktvu. Da ne bo nasledel reakcionarnim parolam. Prav tako moramo objasnjevali sklepe nižjih oblastvenih organov, posebno še sedaj, ko formiramo samoupravo oblastveno enicno — komuno, ki ima osnovno nalogo, da praktično sprovede v življenje družbeno samoupravljanje.

3. Pri razvoju in formiranju bodoče komune, naj SZDL isti pomaga z raznimi predlogi za izboljšanje komunalnih dejavnosti in lokalnega gospodarstva sploh.

4. Z ozirom na razvijajoče se mesto Velenje, ki bo v kratkem času postalo močan delavski center je potrebno, da se SZDL dosledno bori za ustanavljanje obrtnih in drugih uslužbenih podjetij, ki so že sedaj, v bodoče bodo pa še toliko bolj potrebna, z ozirom na izredno hiter porast prebivalstva. Isto tako naj SZDL na raznih sestankih, predvsem pa preko Kmetijske zadruge poljubno predlaga našim kmetom, da preusmerijo svoje gospodarstvo, oziroma ga prilagodijo razvijajočemu se mestu, kajti v bodoče bo v Velenju dovolj konsumentov, katerim bodo kmetje lahko plasirali svoje proizvode.

5. SZDL naj se pri kulturnoprosvetnem delu poslužuje raznih že obstoječih oblik dela, n. pr. vključevanje člansktva v razna kulturna društva, predvsem v društvo „Svoboda“. Posluževali se raznih predavanj, ljudske univerze, seminarjev, dobre knjige in revij, časopisov itd.

6. Posebna skrb vsega člansktva mora biti pri vzgoji mladine. Mladino je treba prilegniti in vključevati v razna telesno-vzgojna, športna in druga društva, da si v teh družinskih dobe polnebnega razvedrila. Apelirali je treba na

društva, da se izpopolnijo in ustanovijo razne sekcije, za katere se čuli pri mladini zanimanje. Na ta način bomo očvrtnili mladino od alkohola, kateri je uničujoči sovražnik za bodoči rod.

7. Poskrbeli moramo, da se vključijo v SZDL čim več poštenih ljudi, predvsem mladine, ki še danes stoji ob strani in zaradi organizacijskih pomanjklivosti še ni vključena. Prav tako moramo poskrbeli, da se vključijo v Socialistično zvezo čim več na novo došle delovne sile.

8. Vsak član SZDL mora redno plačevati članarino, zato naj odbor So-

cialistične zveze organizira široko mrežo zaupnikov, ki bodo redno pobirali članarino, odbor pa jo bo določil odstopa redno odvajal navzgor.

9. SZDL se mora s pravilnim pojasnjevanjem boriti, da doseže pri merodajnih forumih razumevanje za dodelitev nujno potrebne prostora, ki bi ga uporabljali za svoje seje in drugo potrebno tekoče delo.

Komisija za sestavo sklepov:
Tekavec Jože
Vrečko Karel
Borovšak Stane

Razmišljanja o izgradnji našega novega rudarskega naselja

Ali ne gradimo preveč enostransko?

Pred kratkim smo imeli priliko videti skico urbanističnega načrta bodočega Velenja, ki je bila priobčena v Velenjskem rudarju. Marsikdo je zaslrmel ob pogledu na načrt, ker si ni predstavljaj, da ima bodoče Velenje tako lepo perspektivo. Skoda je le, da ni Rudar istočasno priobčil tudi komentarja, ki bi pojasnil, kaj vse se bo nahajalo v predvidenih stavbah, kajti ljudi zanima že sedaj, če je v načrtu bodočega Velenja zapopadeno vse, kar je za življenje tako velikega mesta nujno potrebno. Zato se mi zdi nujno, da bi Velenjski rudar čimprej pojasnil kaj bomo izgradili po predvidenem načrtu.

Stavbe oziroma stanovanja, ki so zgrajena, ali ki so še v gradnji, so tako kulturna in sodobna, da zasluži projektant vse priznanje. Nihče ne more trditi, da so stanovanja razkošna ali luksuzna, prav tako bi bilo nepravilno če bi kdo trdil, da so premajhna, kajti stanovanja so komfortna z vsemi potrebnimi priiiklinami in udobnostmi, ki jih družina potrebuje. Drži pa, da so stanovanja nekoliko majhna za družino, ki je številčno zelo velika, ker so grajena za povprečno velike družine.

Kolikor mi je znano, je predvideno, da se bodo gradila tudi večsobna stanovanja, s čimer bodo zagotovljena primerno prostorna stanovanja tudi

Nekaj misli k tarifnemu pravilniku

Dne 8. marca se je vršil v rudniku Velenje sestanek z nameščenci. Obravnavali so tarifni pravilnik. Na tem sestanku so bili podani razni predlogi, med njimi tudi predlog, da naj bi se pri sestavi tarifnega pravilnika upoštevala delovna doba. Nadalje je bil ta predlog dopolnjen s tem, da naj se 5%, če jih bo okraj priznal podjetju, oziroma če bo okrajni ljudski odbor povečal plačilni fond, razdeli med starejše ljudi oziroma delavce z večletno delovno dobo.

Ker pa se je po sestanku o tem predlogu diskusija sukala po mojem mišljenju v nepravilno smer, bom skušal objasniti nekatere stvari.

Po sestanku se je diskutiralo, da je pravilno, da se v tarifni pravilnik vneso določeni dodatki za starejše ljudi, oziroma delavce z večletno delovno dobo, ki naj bo vnesen v osnovo pla-

čo, da se bo ta vsota upoštevala pri upokojitvi. Do tu se s to diskusijo popolnoma strinjam. Ne strinjam pa se z nekaterimi pripombami, ki so jih dajali nekateri posamezniki, in sicer, da bi se naj ta dodatek upošteval samo za ljudi, oziroma delavce, ki so bili vso svojo delovno dobo zaposleni samo na rudniku, da bi se tistim delavcem, ki so si delovno dobo pridobili nekje drugje, v drugih podjetjih, ta dodatek ne upoštevali itd.

To mišljenje in taka diskusija je po mojem mnenju skrajno zgrešena, kajti vsak delavec in vsak uslužbenec kjerkoli je delal se je pri svojem delu izčrpal in je po mojem mišljenju ravno tako upravičen do dodatka kot tisti delavec, ki je bil veskozi zaposlen na našem rudniku, kajti tak delavec je tudi v drugih podjetjih s svojim delom doprinesel svoj delež k naši skupni stvari. Po drugi strani pa plačilni fond ni stvar samo rudnika, ampak je stvar družbe. Sam rudnik si ne more določiti plačilnega fonda, temveč mu ga določijo družba po svojih predstavnikih. Zato bo tudi družba zainteresirana, da se v tem pogledu vsi delavci enako tretirajo. Prav tako se mi zdi, da bi bilo skrajno zgrešeno, če se ne bi pri delovni dobi upoštevala tudi vojna. Tu mislim na borce, ki so se borili v partizanih in druge ljudi, ki so bili po raznih internacijah. Če jim je družba priznala za ves čas vojne delovno dobo in lo borcem celo dvakratno, mislim, da je treba to priznanje tudi lu upoštevati.

Po mojem mišljenju je borec med vojno, ki se je boril na življenje in smrti, prelival kri in dal svoje zdravje za osvoboditev domovine za to, kar danes imamo, več kot še enkrat toliko doprinesel k skupni stvari, kot pa tisti, ki je vso dobo vojne delal nekje v podjetju, ali pa je mogoče šludiral, čeravno je bil nekoliko v strahu pred okupatorjem. Zato ne smemo borca — partizana in delavca, ki je med vojno v miru delal, izenačevati pri doprinosu za našo skupno stvar. — Ne vem kako mislite ostali?

Tekavec

število močnejšim družinam. Pri tem pa se moramo zavedati, da bo stanarino odmerjena po velikosti stanovanja. Sicer se je v zadnjem času stanarina prilčno dvignila in je na račun tega sliša i luči precej kričike, predvsem s strani ljudi, ki ne razumejo, da je treba stanovanjske hiše vzdrževati iz nujne in da je povsod na sveu tako. Kljub nedavni podražilvi pa stanarina pri nas še zdaleka ne pokriva vzdrževalnih stroškov.

Ce danes pogledamo, kako drago stanarino plačujejo delavci po drugih naprednih evropskih državah, ugotovimo, da gre 25–30% plače za stanovanje, medtem, ko dosega najemnina pri nas sedaj po podražilvi približno 10–15% mesečnih prejemkov. Iz tega vidimo, da stanarino pri nas niso prečitane, pač pa so mnogo previsoke cene večini drugih artiklov, ki jih naš delavec potrebuje za vsakdanje življenje. Res je tudi, da cene ne bodo šle nazvalo loliko časa, dokler ne bomo na vseh loriških naše proizvodnje dvignili proizvodnost.

Pri ogromnih gradbenih naporih, ki jih izvaja naš rudnik, je treba dati vse priznanje vodstvu rudnika, ki se ni plašilo velikih finančnih in organizacijskih zahtev, ki so bile postavljene. Vsak, ki je Velenje poznal prej, se čudi gigant-skemu početju in razvoju, ki je bil dosežen v teh kratkih letih. Brez dvoma so to ogromni uspehi, ki jih je nemogoče zanikati, saj so dovolj vidni na vsakem koraku. Vendar pa bi k naši izgradnji imel določene pripombe. Zdi se mi namreč, da se Novo Velenje razvija preveč enostransko; skrbi se le za stanovanjski fond.

To je končno popolnoma razumljivo, kajti če hočemo dati družbi več premo-ga, je nujno zagotoviti prepotrebna delavska stanovanja, ki jih pač moramo zgraditi. Tudi v bodoče bo moral rudnik gledati na to, da zgradi čim več stanovanj, saj tresh milijonov ton pre-moga letno ne bomo dobili iz zemlje, če ne bomo imeli za to potrebnih delavcev, ki pa jih ne bomo dobili, če ne bo stanovanj. Mislim pa, da delavci poleg stanovanj potrebujejo še kaj drugega. Vzemimo samo do sedaj obstoječe lokale, bodisi trgovske ali obrtniške, pa lahko mirne duše trdimo, da ti lokali niti po kapaciteti, še manj pa po solidnosti odgovarjajo sedanjemu stanju, da ne mislimo na perspektivo.

Trgovine so vedno nabiho polne, ljudje se prerivajo, da dobe potrebne stvari. Ni čudno, da je v tem prerivanju odnos trgovskega osebeja ves drugačen, samo ne socialističen, ker je strank preveč, oziroma premalo trgovin za toliko številu prebivalcev.

Obrtniška dejavnost v Velenju je na psu, predvsem v kvaliteti dela. Vzemimo samo krojače. Imamo sicer občinsko krojaško delavnico, o kateri se govori, da je to potrebno likvidirati. Pomislimo samo, da morajo prebivalci Velenja iskati krojaške usluge v Celju in drugod, lastno delavnico pa bo treba zaradi slabe kvaliteete dela likvidirati. Ali ni to absurd? Ali si odgovorni ljudje, pa naj bo to v občinski krojaški delavnici ali privatni obrtniki, ne zaslužio največje kričike? Trenutno, ko imajo klub slabi kvaliteti dovolj čela, ne ču'ijo potrebe, da bi izboljšali svoje obrtniške storitve, mislim pa, da jih bo k temu treba prisiliti z boji-kočem, ki jim bo poslal alternativo izboljšati storitve, ali pa propasti. To naj ne velja le krojačem, ki sem jih vzel kot primer, pač pa trgovini in obrtništvu na splošno.

Nemogoče si je misliti, da jih bomo administrativno prisiliti, ali da bi kakoli administrativno ukrepali. Najbolje se mi zdi, da bi rudnik, ko že gradi stanovanja, uredil stvar tako, da bi v nekaterih stavbah uredil nekaj potrebnih lokalov, in sicer trgovskih in obrtniških. Če bi na ta način imeli pripravljeno primerno število lepo urejenih lokalov, bi nam nedvomno uspelo, da bi od drugod dobili dobre trgovce in dobre obrtniške mojstre. Dosedanji lokali, oziroma obrtniki, bi enostavno propadli, če ne bi izboljšali svoje dejavnosti. S tem bi zadovoljili prebivalstvo v Velenju.

Mislim, da bi bilo nepravilno čakati, da bo navedene lokale zgradila občina ali bodoča komuna. Kje naj dobi občina sredstva, saj vemo, da so za to potrebne ogromne vsote. Smafram, da je prav investitor — to je rudnik — dolžan poskrbeli za te lokale. Pri vsem tem pa smo že nekoliko zamudili, kajti prebivalstvo v Velenju z meseca v mesec raste in preko lelošnega leta bo zopet naraslo za kakih 800 do 1000. Če ne bomo takoj pristopili k graditvi teh potrebnih lokalov, si ne moremo predstavljati, kako bo Velenje izgledalo čez par let.

Zdi se mi potrebno, da bi merodajni organi te stvari dobro premislili in takoj nekaj ukrenili. Ne smemo dopustiti, da bi se Novo Velenje razvijalo še tako enostransko. Poglejmo druga mesta, poglejmo Celje, kjer se vršijo sialne adaptacije in urejanje novih lokalov, ki so za življenje mesta nujno potrebni, Velenje pa bi ostalo — če bi šlo tako naprej — brez vsakih lokalov. Svoje mnenje sem iznesel zato, da bi ljudje začeli o tem razmišljati in na pravem mestu diskutirati.

Tekavec

Pojasnila k volitvam hišnih svetov na območju LOMO Velenje

Stanovanjska uprava Velenje daje pojasnila k volitvam hišnih svetov na območju naše občine na podlagi uredbe, ki je izšla v Uradnem listu FLR) št. 29-344/54 z dne 14. 7. 1954.

Volitve morajo biti izvršene najkasneje do 26. 3. 1955, in sicer za vse liste hiše, ki spadajo pod lastništvo družbenih ali društvenih organizacij, organizacij, ustanov in podjetij ter tistih hiš, ki so last splošnega ljudskega premoženja in končno tistih privatnih hiš, ki spadajo po Odtoku OLO Soštani številka II-14-12-1/55 pod stanovanjsko skupnost to je tistih hiš, katerih površina stanovanjskih in poslovnih prostorov presega površino 240 m².

Za izvolitev hišnih svetov morajo določiti liste osebe, na katere bodo naslovljena navodila in obrazci za poročila.

Za privatne hiše, ki bodo spadale pod stanovanjsko skupnost, so dolžni izvesti volitve v hišne svete lastniki hiš.

Za vse rudniške hiše, ki spadajo pod upravo Rudnika lignita Velenje, dobijo hišniki vsa podrobnejša navodila in potrebne obrazce v pisarni zunanjega

obrača pri tov. Rahtnu Ivu ali Avberšku Janezu.

Vsi hišniki ostalih hiš, ki po gornji uredbi morajo voliti hišne svete dobijo podrobnejša navodila med uradnimi urami (torek in petek) v poslopiu LOMO Velenje, soba št. 3 (zgoraj).

Obrazci, ki bodo priloženi k navodilom, se morajo izpolniti v tolikih izvodih kolikor bo istih priloženih.

Za rudniške hiše v tresh izvodih, katerih en izvod obdrži predsednik hišnega sveta, drugi izvod lastnik i. j. rudnik, tretji izvod pa prejme Stanovanjska uprava Velenje.

Prav tako se izpolnijo obrazci (poročila) v tresh izvodih za vse privatne hiše stanovanjske skupnosti in Kmetijskih zadrug, za hiše, ki so last SLP pa v dveh izvodih.

Obrazci morajo biti izpolnjeni čiljivo, spisani s celotno besedo v vseh rubrikah, podatki pa morajo biti resnični v nasprotnem primeru se bo postopalo po kazenskih določbah.

Poročila morajo podpisati predsedniki novoizvoljenih hišnih svetov.

Stanovanjska uprava LOMO Velenje

Na poli k popolni mehanizaciji našega rudnika: Montaža tekočega traku v jami

KDO IMA PRAU?

S kriliko, ki je bila izdešana na letnem obnem zboru SZDL velenjske občine o dejavnosti in uspehih, oziroma neuspehih Kmetijskega gospodarstva Salek, upravni odbor Kmetijskega gospodarstva ni bil zadovoljen ter nas je po svojem upravniku poprosil, da bi v našem glasilu priobčili njegovo stališče do izvajanja na obnem zboru. Sivar smatramo za aktualno in jo v interesu objektivne, obojestranske informiranosti priobčujemo s predpostavko, da bodo zadnje besede izrekli velenjski potrošniki, predvsem rudarji iz Novega Velenja.

Predsednik občinskega odbora SZDL je v svojem letnem poročilu o šalskem Kmetijskem gospodarstvu dejal naslednje:

Ker ravno govorimo o zadruzi Velenje bi lahko omenili, da je zadruza imela nekaj letnih uspehov v svoji dejavnosti saj je preuredila zadrufni dom, regularila nekaj polokov, uvedla kontrola mlečnosti itd. Manj pa se s svojimi uspehi lahko ponaša KDZ Velenje. Namesto, da bi bila KDZ vzor ostalim kmečkimi gospodarstvom s svojim vzornim gospodarstvom in intenzivno obdelavo zemlje itd., se je zadruza predvsem pečala s prevozi s svojimi 12 pari konj. Opušcala je pravilno gnojenje svojih njiv in travnikov, saj gnojijo pretežno samo s žagovino, ki jo namesto slemje in listja nasteljuje svoji živini. Zato ni čudno, da je zemlja, ki jo obdeluje KDZ izčrpana, trava kisla in ne daje niti minimalnega hektarskega donosa.

To gospodarstvo je že iz osnove zgrešeno. Moralo bi biti živinorejsko gospodarstvo s sadjerejo in kokošjerejo. Imeli bi morali najmanj 100 glav goveje živine, ki bi moralo pod kolikorliko intenzivnim gospodarjenjem dajati najmanj 500 l mleka dnevno, pa ne po 25 do 30 din, ampak mnogo ceneje. In še, KDZ ima moderen kokošnjak seveda prazen. Kaj to pomeni? Imeli bi letno 100.000 kom. jajc in zopet bi lahko zadruza bila lista, ki bi lahko dirigirala ceno jajcem na tržišču v Velenju. Mislim, da SZDL ni čdna mnenja, da lahko gospodarjenje kot je to, ni vredno niti počenega groša. Zato v imenu SZ predlagam, da se osnuje komisija od strani občine, SZ in kmetijskih strokovnjakov, da pregleda možnost presomeritve gospodarstva KDZ in jo spravi na pol, da bo vredna svojega imena in da bo s svojimi kmečkimi proizvođači pomagala reševati ravno problem preskrbe našega Velenja z jajci in mlekom.

Upravni odbor Kmetijskega gospodarstva se, ko smo že zgoraj omenili, z izvajanjem na obnem zboru ne strinja in je zavzel določeno stališče, ki ga pojasnjuje takole:

Menimo, da so dotični, ki so dajali podatke za to poročilo bili s celotno problematiko tega posestva popolnoma neupoznani. V kolikor pa jo poznajo, pa so to delali zlonamerno, ali pa so povzeli te podatke iz ust raznih neragačev. Dejstvo je namreč, da kljub temu, da je to kmetijsko gospodarstvo precejšnja gomena z ozirom na oskrbo delavstva z nekaterimi kmetijskimi proizvodi (ker se nahaja v neposredni bližini industrijskega centra), ne moremo do danes ugovoriti niti najmanj sodelovanja s strani katerekoli množične organizacije na tem področju. Na žalost še do danes ni bil slučaj, da bi se bil kdorkoli teh, najmanj pa od odbora SZDL Velenje, približal našemu kolektiv, da bi se lahko dobobra prepričali o uspehih in neuspehih njegovega dela. Ze samo to, kar sicer ni bistvenega pomena, pa vendar dokazuje kako malo so ti ljudje upoznani s tem gospodarstvom, ko nas v svojem poročilu še vedno nazivajo z neko KDZ Velenje, ki dejansko še sploh ni obstojala. Kljub temu, da se nahajamo v njihovi neposredni bližini, nam ne vedo niti imena, obstojala je svojčas KDZ Salek, ki pa je bila reorganizirana že pred dvema letoma. Vprašamo se zato, kako morejo ti ljudje pravilno diskutirati ter dajati poročila o našem gospodarjenju na takem mestu.

V informacijo vsem bomo na kratko odgovorili na poročilo SZDL o našem gospodarstvu.

Vsekakor drži, da je smoter vsakega takšnega socialističnega kmetijskega obrača v tem, da nudi industrijskemu delavstvu čim več svojih pridelkov po čim nižjih cenah. Obnem pa naj bi bila taka posestva s svojo intenzivno obdelavo vzor individualnim kmetijskim gospodarstvom. Vsega tega se tudi naš delovni kolektiv v polni meri zaveda. Poglejmo pa vzroke, zakaj ta socialistična kmetijska gospodarstva skoraj na splošno še ne odgrajavo te vloge.

Predvsem nam mora biti jasno, da posamezni kmetijski obrat in industrijska delavnica, kjer se lahko proizvodnja preusmerja skoraj ločno po določenem načrtu. Na žalost je kmetijska proizvodnja odvisna od neštetih raznih čimulativ, kot so elementarne neugode, razni škodljivci in bolezni v rastlinstvu ter razne bolezni pri živini itd. Poleg tega pa sta razvoj in z njim proizvodnja odvisna še od sredstev, s katerimi lahko gospodarstvo razpolaga.

Znano je, da posluje naše gospodarstvo po gospodarskem računu. Njegov obstoj in razvoj sta torej odvisna izključno od dobrih ali slabih letin. Vemo, da sta bili zadnji dve letini izredno slabi. V letu 1953 smo imeli kalafatofal-

no pezebo, ki je uničila vso pričakovano sadno le'ino. Ker je sadjarstvo ena najvažnejših panog tega gospodarstva in ker mora biti sadno drevje vkljub temu, da morda ne obroditi, čisteno in škropljeno, to posebno še sedaj, ko mu preli ameriški kapar, oslonejo materialni stroški s to panogo skoraj isti, a dohodki v celoti izostanejo. V l. 1954 pa je poleg izpada sadne letine gospodarstvu napravila veliko škodo še poplava in preobilno deževje. Ce vzamemo za primer samo pridelek krompirja, ki ga je posestvo prodalo pri običajnih letinah pri povprečnem pridelku 140 do 160 q na ha po 6 do 7 vagonov. V tem letu pa ga je pri isto posejanih površinah komaj dobilo za seme za prihodnje leto, stroški obdelave pa so ostali isti. Poleg tega pa je bilo zaradi preobilnih padavin v tem letu porabljen ca. 30% več delovne sile kol običajno. Vprašamo se sedaj, če gospodarimo po gospodarskem računu od kod naj krijemo potem takšne izgube? Saj je posestvo bilo prepuščeno le samemu sebi in ni dobilo v takih primerih od nikoder kakšne izdatne pomoči. Pod takšnimi okoliščinami, to se pravi v stalnem pomanjkanju finančnih sredstev, se je moralo gospodarstvo boriti za obstoj. Zato ljudj ni čudno, da še danes posestvo v resnici drži precijnsje število konj, s katerimi vrši razne prevoze in tako vsaj delno nadomešča listo, kar vzamejo razne elementarne neugode. O vsem tem li »strokovnjaki« pri sestavljanju poročila niso niti najmanj razmišljali.

Se nekaj glede krav mlekaric oziroma o proizvodnji mleka. Tisti, ki so sestavljali poročilo, so hoteli nekako prikazati, kako enostavno bi lahko dobilo prebivalstvo Velenja dnevno vsaj po 500 l mleka samo iz tega posestva, pri čem pa seveda niso pomislili, kakšna je sploh kapaciteta posestva in kakšna investicijska sredstva ima posestvo v ta namen na razpolago. Znano je namreč, da je pogoj za uspešno živinorejo dobra in zadostna krma. Tega pa ni vedno mogoče doseči s samim gnojenjem. V našem primeru bi treba ljudi marsikje izdelati načrtno melioracijo, seveda v kolikor bo na razpolago potrebnih sredstev. Sele po' em bo pravilno gnojenje učinkovito. Tudi pomanjkanje hlevskega gnoja je občutno, ker se v resnici nastilja z žagovino. Kje pa naj bi posestvo dobilo listje in drugo slemjo, pa v svojem poročilu ljudi niso povedali. Saj do nečutnega ni imelo gospodarstvo niti koščka gozda. In še nekaj, kar so prezrli, je to, da se posestvo bolj in bolj krči. Saj često odpadajo razne parcele in gradbene in druge namene. V centru samega posestva je še Dom počitka dobil precejšen del vrtnarije. Ostala zemljišča pa so precej razkosana, kar seveda pavišuje proizvodne stroške. Za nakup plemenske živine je posestvo izdalo že precejšnje vsote denarja. Imelo pa to neresičo, da se je ravno najboljša živina okužila po goveji tuberkulozi. Vsa ta je morala v zakol, za kar pa je gospodarstvo dobilo le minimalen izkupiček.

s katerim ni moglo nadomestiti niti polovice oddane živine.

Glede ostalih investicij naj omenim le to, da smo dobili v letih po vojni le prazna poslopja in izčrpana zemljišča. Poslopoma smo, delno s pomočjo kreditov, delno pa z lastnimi sredstvi, vse to obnovili. Zato sedaj odplačujemo letne anuitete, kar v precejšnji meri obremenjuje našo proizvodnjo.

Za razne uvožene stroje smo morali celo kupovati devize na proslm trgu, ker jih nismo imeli možnosni uslvjariti sami. Saj nismo imeli do nedavnega nobenih gozdov, ko imajo to razna druga posestva.

Tudi vzdrževanje precejšnjega števila raznih starih gospodarskih in stanovanjskih zgradb precej bremeni naše gospodarstvo. Poleg tega pa še lastni delavci nimajo najpotrebnejših stanovanj, ker še v večini teh stanovanj slunucijo rudarji in drugi. To je tudi vzrok, da delavci, ki prihajajo iz podeželja k nam običajno kmalu gredo naprej v industrijo, ker imajo pač boljše pogoje.

Ker je bilo govora tudi o kokošjereji, naj omenimo še o njej nekaj besed. Ze pred letom je bilo predvideno, da naj bi Kmetijski znanstveni zavod v Ljubljani uredil na tem mestu svoje selekcijsko postajo za perulino. V novembru 1954 je prišlo do tega sklepa in gospodarstvo je sam kokošnjak tudi že izpraznilo. Sedaj se že vršijo priprave od strani tega zavoda, tako da v kolikor bodo izpraznjena stanovanja za uslužbence kokošje farme in v kolikor bodo imeli na razpolago finančna sredstva, bodo lahko pričeli z delom.

To bi bili v glavnem navedeni splošni naši problemi. Nekoliko drugače izgleda vsa ta stvar za bodoče. Družbeni plan za leto 1955 predvideva tudi za kmetijstvo več sredstev in pod ugodnejšimi pogoji. To bo vsekakor ugodno vplivalo na splošni razvoj kmetijstva in dvig njegove proizvodnje. Če pa bo poleg tega kmetijstvo še od strani raz-

Tov. Štrbenkova ustvarja mučenike

Julija lansko leto se je skregal s kruhom in družino kopač iz našega rudnika Korbar Alojz, izual domovino, kjer je zaslužil povprečno po 19 do 20 lisoč cinarjev mesečno ni pobejal preko meje. Pri tem umazanem pouvigu mu je nudila vso moralno inmorda tudi dejansko?) podporo njegova očna soproga. To so dejstva, ki bi jim bilo ireba dodati še eno in sicer, da je Korbar stanoval v komfortnem stanovanju novozgrajenega pelorčka v Novem Velenju.

Po Korbarjevem prebegu se je rudniška stanovanjska komisija poslavlila na edino pravilno in razumljivo stališče, da njegova žena z dvema otrokoma ne more oslati v velikem, novem stanovanju, ki jih naša skupnost gradi za pridne in pošlene rudarje (ne dezertierje!), temveč, da jo bo treba preseliti v manjše, enosobno stanovanje v baraki. Ta odločitev stanovanjske komisije je le najbolj upravičena spričo dejstva, da stanuje v barakah in drugih manjvrednih stanovanjih še kakhi slo družin naših rudarjev, ki dnevno trošijo svoje moči za našo skupnost, ki jim pa kljub pospešeni izgradnji še ni mogla nuditi primerne stanovanja.

Korbarjeva je odločbo sprejela, iz-

praznila stanovanje, vselil ev v novo-odkazano stanovanje pa odklonila, češ, da bo odšla k sestri v Trbovlje. V Korbarjevo stanovanje v pelorčku pa se je s svojo pečlansko družino vselil tov. Rožič Franc. Korbarjeva je res odpotovala v Trbovlje, odkoder pa se je čez nekaj tednov vrnila. Njena prva pol je bila na stanovanjsko komisijo, kjer je izjavila, da je v Trbovljah izvedela, da je nihče nima pravice preseliti iz stanovanja.

Stanovanjska komisija se je žal dala delno prepričati in je dovolila, da je Korbarjeva dobila pri Borovniku Alojzu v sosednjem pelorčku sobo, ki je glascm sklepa delavskega svela RV bila namenjena izključno le za novo jamsko delovno silo. To je nedoslednost, ki jo je stanovanjski komisiji vsevokor zamerili.

V svoji »sili« se je Korbarjeva zaletla k Štrbenk Anici, ki jo je naš kolektiv zaradi intrigrirana izločil iz svoje sre'ine. Tega Štrbenkova rudnika nikakor ne more pozabiti in dosledno izkoristi vsako priliko, da se obregne ob življenje in delo rudniškega kolektiva in njegovih posameznih funkcionarjev.

V Štrbenkovi je našla Korbarjeva voljno zaščitnico, ki ji je ves primer pomenil le dobrodošel povod za ponovne izparče proti rudniškemu vodstvu, ki jih je tokrat izvršila pod plaščem Rdečega križa, kjer je odgovorna funkcionarka velenjskega krajevnega odbora.

Na seji RK je Štrbenkova razbijala s pesljo po mizi in v histerični jezi lagala, da je rudnik vrgel na cesto. Nerdolžno mater z dvema otrokoma. Korbarjevo je prikazovala kot mučenko, ki jo hočemo uničiti z njenimi nedolžnimi otroci vred.

Čudi nas le, da se Štrbenkova v svojih resnico- in pravicoljubnosti ni spomnila na več slo rudarskih otrok, ki zaradi neznosne stanovanjske krize v našem revirju morajo živeči v barakah in še mnogo slabših stanovanjih, čeprav njihovi očelje garajo dan in noč pridno in zveslo za skupnost in izgradnjo socializma v naši domovini. Enosobno stanovanje, ki je bilo Korbarjevi nakazano v baraki je še vedno neprimerno boljše kot marsikatero vlažnih stanovanj v okoliških gradovih in slarem Velenju.

Stališče ni odločitev stanovanjske komisije je popolnoma pravilna in v interesu našega kolektiva in vsakega poštenega rudarja, posebno pa listih, ki še sedaj živijo v neprimernih stanovanjih.

Mislimo, da bi bila Štrbenkova mnogo bolje izpolnila poslanstvo funkcionarke RK, če bi bila pravičnejša in objektivnejša pri razdelitvi paketov RK, kjer je zavzemala popolnoma svoboden kričarij.

Zakaj ni dovolila dodeliti paketa težko bolnemu otroku rudarja Polanca? Zakaj je bilo treba dolgega in mučnega prepričevanja, preden je miloslnno pristala na to, da se podeli paket rudarski vdovi Zolgarjevi?

Primerjajte te primere s »primerom Korbar«, ki sla ga poskušali uslvjariti spoštvana tov. Štrbenkova, pa nam sporočite dobljene rezultate. Zelo bi nas veselilo.

Delovni program industrijske sindikalne podružnice za leto 1955

SKLEPI

1. Za nadaljnje uspehe pri vsehstranskemu delu podjelja in pri nadaljnjem razširjenju našega družbenega samoupravljanja naj sindikalna podružnica posveti prvenslvno skrb politični vzgoji naših delovnih ljudi, posebno pa mladini, da jih prevzgoji v zaveštno proizvajalce in s tem osvobodijo zaostalih pojmovanj mezdnege delavca.
2. Glede nadaljnega razvijanja delavskega samoupravljanja naj sindikal-

- na organizacija še naprej polaga posebno skrb delavskemu svetu in upravnemu odboru v predlogih, v nudenju pomoči za razumevanje naprednih stališč pri uveljavljanju nove tarifne politike s posebno pozornostjo za pravično nagrajevanje po učinkih itd.
3. Še naprej sllpnevati skrb za tehnično zaščito pri delu in za sistematično vzgojo pri dviganju strokovnosti članov kolektiva. Vodili posebno skrb za delovno in splošno disciplino v kolektivih, s posebnim ozirom na novo prihajajočo delovno silo. V tem pogledu je treba zavzeti odločno stališče proti prekomernemu uživanju alkoholnih pijač in preko organov delavskega samoupravljanja in ljudske oblasti doseči možnost zaveze teh z brezalkoholnimi pijačami.
4. V organizacijskem pogledu doseči ugodnejše razmerje med včlanjenimi in izven organizacije stoječih članov kolektiva.

Pohod velenjske partizanske patrolje OB 11. OBLETNICI PRIHODA XIV. DIVIZIJE

Prav živo se še spominjajo naši ljudje prihoda XIV. divizije, ki je s svojim pohodom po naši okolici ogromno koristila narodnoosvobodilnemu gibanju in d'oprinesla levji deček k osvobodilvi okupirane Štajerske.

Kot vsako leto je tudi letos Občinski odbor Zveze borcev Velenje za 11. obletnico prihoda organiziral partizansko patroljo na Paški Kozjak. V torek, 15. februaria, so se že v zgodnjih jutranjih urah pričeli zbirati pred poslopjem LOMO nekdanji borci NOV oboroženi in privravljeni prehoditi pot slavne XIV. divizije.

Komandant patrolje Jože. K. je predševal municijo in predeloval orožje, dočim je komisar Jože T. skrbel za to, da ne bi kaj pozabili. Največ dela je imel vsekakor intendant lanez, ki je pač moral poskrbeti, da bo patrolja preskrbljena s hrano in na drugi strani, da bomo borci vzeli s seboj vse kar smo prejšnje dni dobili v »zic-patrolji« za naše partizanske mamicе in naše najmlajše.

Ob 7. uri smo krenili iz Velenja in avtobus nas je pripeljal do Dake. Tu smo se malo okrepčali in odinili naprej po soleski. Od vseh strani je odmevala pesem »Zdaj zaori pesem o svobodi«. V veseljem razpoloženju in ob zvoku harmonike smo prispeli do paške šole. Slab patrolje se je lakoi odpravil v razred k otrokom, kjer jim je komisar Jože pripovedoval o NOB. Tudi naš Bogami je povedal prigodo »kako je mulla pognala v beg ves batalion Italijanov« in otroci so se od srca nasmejali. Pravo veselje je pa bilo pogledati nasmejane obraze otrok, ko se je naš intendant lanez postavil na sredjo katedra s polnim naročjem pomaranč. In ne samo pomaranče, tudi bonbone, zvezke, svinčnike in barvice so jim razdelili naši borci. Posebej smo pa obdarovali dve partizanski siroti, ki sta v NOB izgubili svojega očeta. Ob

koncu smo skupno z otroki zapeli dve partizanski pesmi, nakar so nam obljubili, da se bodo pridno učili in da bodo dostojni pionirji Titove Jugoslavije.

Fantje, ki so ostali ta čas zunaj, kajli v razredu je bilo pre malo proslara za vse, so ta čas izkoristili in mobilizirali nekaj mladih fantov in jih kaj hitro natovorili z nahrbtniki.

Krenili smo dalje in ob grobu mladega partizana izstrelili salvo. Ob 10. uri smo prišli do Grobelnikove mamicе. Tu je prevzel vlogo intendant komisar Jože, ki se je pogovoril z mamicjo, jo obdaril in tudi za sosedo puslil darila, kajti Grobelnikova mamicja že dolgo lei uspešno opravila delo otroške obiskovalke in prav dobro pozna razmere Kozjaka, zato smo jo pooblastili, da v našem imenu razdeli darila onim, katerim smo jih namenili. Skoraj bi pozabil omeniti zakaj je moral Jože prevzeti dolžnost intendanta. Sivar je bila namreč ta, da je naš lanez komaj čakal, da smo se nekje ustavili kajli žebelj, ki mu je pogledal na peti mu je pretirgal nogavico, načel precej trdo kožo in kri mu je počasi curljala v škorenj. Vsa sreča, da smo imeli s seboj tudi čevljarija Gradišnika, ki je lanecu prav strokovnjaško odstranil to nevšečnost.

Zunaj so se le čas pomerili fantje v sreljanju in tudi naši bombaši na čelu z Jožem P. so preizkušali svoje znanje. Naenkrat je tudi harmonikaš Gustl razlegnil svoje mehove in po dolini se je razlegala partizanska pesem. Pot nas je vodila naprej in ob 10,25 smo prišli do Turnška. Mamicji smo dali malo prave kave in sladkorja, oča so pa bili deležni nekaj cigarete. Takoi so nas pogostili s »lovkecom«, kateremu se seveda nismo odrekli. Pri tej hiši je tudi za hlapca Oprešnikov Jože, katerega so Jurč, Francl in Branko kaj kmalu obkolili ter mu razkazovali orožje. Fant je izrazil željo, da bi rad

ustrelil in seveda so mu kar hitro dali v roke puško ter ga naučili kako naj z njo ravna. Zagrmelo je od smeha, ko je sprožil puško, kajli fant se je tako presrašil, da ne vem, če ga ni imel kaj v hlačah.

Ker smo imeli pred seboj še precej poti, smo jo kar naglo ucvrli naprej. Na poti smo naleteli na sovražni bunker in naši bombaši so morali v akcijo. Komandir voda Jože P. je takoi izdal ukaz in Jurč se je javil kol proslovolje. Prav spretno je izvršil svojo nalogo in »šlor« (bunker) puslil v zrak.

Ustlavili smo se pri Drenu, jih pozdravili ter obdarili in kar hitro nadaljevali pol. Ob 11. uri smo prispeli do Lešnika. Tu smo se mimogrede malo oglašili, nalili nekoliko bencina in nato krenili do Travniška. Povsod, kjer smo se oglasili smo jih tudi skromno obdarili. Tukaj se je patrolja razdelila v dva voda. Dodeljen sem bil drugemu vodu, katerega naloga je bila obiskati še osiale kmetije, dočim je bila naloga prvega voda čimprej dospeti na Spik, od koder smo morali izvesti napad na sovražnika. Ko smo tako obiskali še preostale kmetije, smo pospešili korak proti planinski postojanki. Tu smo lahko spoznali vse sposobnosti našega intendantla. Takoi je odredil, da se morajo borci pred napadom nahraniti in sam ne vem od kod, je privlekel precejšen kos mesa, ki so ga spretno kuharice kaj kmalu pripravile. Vendar je bilo razpoloženo borcev kaj kmalu okrnjeno kajli obveščevalci so javili, da se sovražnik iz Slovenj Gradca približuje Spiku. Komandanti je hotel pred napadom sam pregledati situacijo in tako sva šla dva borca z njim v patroljo. Ko smo pregledali teren, smo ugotovili, da o sovražniku ni nikjer nobenega sledu. Postavili smo izvidnico in se vrnili v postojanko. Večina borcev se je med tem že nahranila in odpočila. Ko smo se najedli in odpočili, smo se

pripravili za napad. Spretno smo prispeli na Spik, ne da bi nas sovražnik opazil in kar kmalu se je pričel splošni napad. Že po nekaj trenutkih smo pregnali glavino sovražnika na drugi hrib. Le s posamezniki, ki so bili dobro utrjeni, je moral obračunati vod bombašev.

No, dragi bralci, vem, da ne verjamete, da je bil to resničen napad, saj smo imeli pred seboj naše dobre znanec iz Dobrne, ki smo jim ob koncu dogovorjenega napada tovariško segli v roke. Skupno z njimi smo ob spomeniku borem XIV. divizije pridelili kratko komemoracijo, nakar so Dobrnčani izvedli v šoli kratak kulturni program. Po programu smo še obdarili kozjaške otroke in se vrnili nazaj v planinsko postojanko. Skupno s tovariši iz Dobrne smo se lukaj malo razveselili nakar smo krenili nazaj proti Velenju. Ker je bila že noč, je bila seveda polječavna. Poleg tega smo pa imeli še slabega vodiča, kajli peljal nas je po neki drči, tako da smo bili zelo malo na nogah in je šlo vse bolj po zadnjicah.

Razumljivo je, da poprej nismo mogli obiskati vseh ljudi, ki so včasih pomagali NOB, zato smo nazaj gredle izvrševali to dolžnost. Končno smo le po vseh naporih in prepereh prišli v Panko, kjer nam je majhen prigrizek še prav posebno teknil. Zdi se mi, da je šele lukaj naš Gustl dokazal, da je dober godec, kajli poskrbel je, da smo se lepo povslehili in nekoliko zaplesali.

Komisar in komandant sla seveda tudi lukaj hotela odigrati svojo vlogo, zato je komandant analiriral pohod, komisar pa je imel politično uro. Čas je hitel naprej, morali smo se posloviti in obljubili smo, da se bomo tudi v bodoče udeležili partizanskih pohodov.

Bosl

RUDARJEV MLADINSKI KOTIČEK

Mladina in razvoj komunalnih skupnosti

Formiranje komun, novih družbenih skupnosti, kot osnovnih celic bodoče socialistične družbe, pomeni odločen korak k nadaljnjemu poglobljanju socialistične demokracije in k mobilizaciji ter vključevanju množice v proces reševanja vseh nalog, ki pospešujejo naš razvoj. Tuč! Ljudska mladina mora pri vsem tem najti svoje mesto. Ni dvoma, da bodo morale organizacije Ljudske mladine še bolj kot doslej, delati na tem, da bodo seznanile svoje članice in preko njih vso mladino z družbenim dogajanjem in vsemi problemi, ki se pojavljajo v življenju komun. Ljudska mladina bo pri tem izpolnila svoje poslanske vloge, če bodo mladi po svojih močeh kar najbolj aktivno posegli v reševanje vseh problemov in se vključevali v proces revolucionarnega razvoja in izvajanja najrazličnejših ukrepov, ki pospešujejo socialistični razvoj, v okviru komunalne skupnosti. Naš prispevek in prizadevanja bodo vidna le, če se bomo ob SZDL in ZK posluževali demokratskih oblik, s pomočjo katerih usmerjamo naši ljudje socialistično graditev; to so zbori volilcev, delavski sveti, organi družbenega upravljanja šolskega, društvenega itd. Tudi probleme iz življenja naše mladine bomo tako uspešneje reševali, ker bomo v proces reševanja leli vprašani pritegnili vso javnost, predvsem pa one družbene sile, ki morejo bistveno vplivati na razvoj karakterja in zavesti mladega človeka.

Za ljudsko mladino pomeni aktivno udejstvovanje v življenju vrsto novih oblik in zahteva nov način dela mladinskih vodstev. Z aktivnim sodelovanjem mladine v družbenem upravljanju se bo dvignila zavest pri mladih ljudih, spoznali bodo dolžnosti državljanstva, potrebe družbene discipline in družbene odgovornosti in to ne samo organizacije Ljudske mladine v celoti, temveč odgovornost vsakega njenega člana kot državljan naše socialistične skupnosti.

Tako bo naša organizacija tudi danes, kol je v dnevih, ko je mladina prostovoljno gradila proge, ceste, tovarne in z vsemi močmi pomagala pri gradnji socializma, pridobila splošno spoštovanje državljanov in opravičevala svoj obstoj.

Cepprav nimamo nekih večjih izkušenj iz dejavnosti Ljudske mladine v življenju komun, lahko o teh vprašanih govorimo tudi konkretno. V organih

družbenega upravljanja je izvoljenih okrog 30.000 mladincev, dejstvo pa je, da se je to število pri zadnjih volitvah v delavske sveče skoraj dvakrat povečalo, kar dokazuje, da zanimanje mladine v Sloveniji za probleme proizvodnje raste. Vendar imamo pri vsem tem tudi pomanjkljivosti. Organizacija Ljudske mladine skoro ne nastopa samostojno v posameznih negativnih primerih v tovarnah in družtvih in ne koristi dovolj svojega političnega vpliva, kar bi vsekakor morala. Ljudska mladina je v mnogih podjetjih prepustila priprave za volitve v delavske sveče samo sindikalnim organizacijam ali Zvezi komunistov, kar ni bilo pravilno.

Družbeno upravljanje je vprašanje, ki se ne da deliti in ki zahteva ne samo strokovno sposobnost in izkušnje, temveč tudi politično razgibanost in razgibano socialistično zavest, splošno kulturo itd. Zaradi tega je potrebno, da naša organizacija neprestano in uporno vzgaja delavsko mladino v tej smeri, izkoriščajoč pri tem vse ostale družbene sile.

Treba je poznati želje in potrebe mladega človeka

Težko je napraviti neko stvar, če ne poznaš pogojev, pod katerimi bo moral delati. Poznati le pogoje in jih analizirati je nujno, če hoče biti delo opravljeno tako, da bodo imeli od njega vsi koristi.

Tega se je zavedal tudi naš novi sekretarjal s predsednikom tov. Aljažem na čelu in sklenil pri mladinskih vprašanjih v Velenju bliže. Sklenil se je poglobiti v ožjo problematiko mladih ljudi. Spoznati je treba njihove osebne želje in potrebe; njihov odnos do vprašani skupnosti in še marsikaj, kar naj bi odločneje vplivalo na naš način dela in razkrito tisto, kar doslej še nismo ugotovili spoznati in kar nam je onemogočalo, da bi bili pri delu z mladino bolj domači, iskreni, iznajdljivi in bogati na vsebini.

Spoznati take želje in mišljenja posameznikov seveda ni enostavna stvar, ki bi je bilo mogoče v kratkem izvesti. To čelo zahteva vsekakor mnogo truda in iznajdljivosti, če hoče uspeti tako, kakor bi želeli. Važen je način pristopanja k posameznikom. Sekretarjal je

prisel do enoega mnenja, da bi bil najboljši in najbolj temeljit način pristopanja k posameznikom in spoznavanje njih mišljenja in želja — javna anketa, ki bo poleg mnenja mladincev in mladih zajela tudi mnenja njihovih staršev.

Zavedali se moramo, da bo s tem primerom, če bo anketa uspela v taki meri, kakor si zamišljamo, koristila ne le nam pri našem delu, temveč bo v veliki meri pomagala tudi drugim organizacijam, pa tudi staršem, ki bodo po tej anketi, s katero bodo spoznali tudi naše želje, verjetno bolj pomagali organizaciji pri vsesiranski vzgoji njihovih otrok.

Sestavljeni smo anketno listo, vendar bomo vprašanja obavili šele po anketi, ko bomo lahko prisiljavili že odgovore.

Konkretno o demokraciji v obeh državah. Diskusija o življenjskem standardu v obeh državah. Odhod.

To je bil okvirni program, kateri pa seveda ni potehal v tako določeni obliki. Po tem smo odšli v banko, kjer so nam zamenjali naše dinarje v nemške marke. Za 140 din si dobil eno nemško marko. Vsak je smel vzeti s seboj 20 DM. Drugi dan smo dopoldne preleteli in prediskutirali teme, katere bodo prišle v poštev pri diskusiji z nemškimi mladinci — rudarji, nato pa smo odšli še na ogled tovarne električnega materiala Rade Končar, kjer nas je tamkajšnji sindikalni povabil na kosilo.

Popoldne smo si ogledali Zagreb. Zvečer smo šli še delegati iz Slovenije z zadnjimi ostanki našega denarja na zabavo.

Drugi dan zjutraj smo odpoštovali iz Zagreba. (Dalje prihodnjič).

bi se obrnili. Tov. Piki lože pa je prišel za nami.

Po tej »nezdigi« se je končno sešla vsa delegacija, ki je bila namenjena v Zah. Nemčijo, v hotelu »Central« v Zagrebu. Po kosilu smo se med sabo pogovarjali ter se tudi spoznali. Dobili smo še potrebna navodila in nasvete za bivanje v Nemčiji.

Program našega štirinajstdnevnega obiska v Zah. Nemčiji je bil takle:

Pozdrav v predsedništvu in predstavljanje mladincev.
Predstavljanje sindikatov.
Pogoji dela v obeh državah.
Obisk rudarskega muzeja v Bochumu.
Obisk rudnikov.
Obhod rudnika črnega premoga.
Prisostvovanje tekmi prve nogometne lige.
Prosti, nevezani obhodi.
Vožnja po rudniku.
Organizacija v premogovnikih obeh držav.

Nekaj o sindikalnih podporah

Naša sindikalna podružnica dobiva zadnje čase mnogo prošnji za dodelitev podpor svojim članom. Poudariti je treba, da se je to tako posplošilo, da nam finančna sredstva za te svrhe ne zadostujejo. Res je, da je marsikdo večkrat v težkem položaju, pa se obrne s prošnjo na sindikalno podružnico, da bi mu pomagala. So pa tudi primeri, da si kdo skuša na ta način pomagati odplačevati posojila, ki jih je najel za nabavo pohišva ali kaj podobnega. Vsakdo ima prav, da si izboljšuje svoje življenjske razmere, vendar pa mora za to lepeše in boljše življenje tudi nekaj žrtvovati. Takim prošnjam podružnica ne more ugoditi. V prošnjah so navedene večkrat tudi razne utemeljitve, ki ne odgovarjajo stvarnosti.

Upravni odbor naše podružnice je večkrat obravnaval take stvari in

končno prišel do zaključka, da se bo v bodoče obravnavalo le resne primere. Smatramo, da je res hitre in izdatne podpore potreben težki ponesrečenec, ali pa družina smrtno ponesrečenega, če jo je isli oskrboval. Vsi člani sindikala se moramo zavedati, da če človek izgubi pri delu vso svojo delovno sposobnost ali kakšen ud, da je s tem zelo prizadel v bodočem življenju in je iz tega vzroka nujno nuditi takemu tovarišu sleherni materialno in moralno pomoč.

Podružnica je sklenila, da bo v bodoče posvečala takim primerom več skrbi in pomoči, medtem ko ostalim prosilcem le v okviru možnosti. Tak človek se ne bo čutil tako osamljenega v težkih dneh svojega življenja, če bo videl, da mu je ob strani njegova delavska organizacija.

Okrajni komite ZK Soštanj ob priliki odkritja spomenika padlim mladincem na Gneču pri Mozirju.

Ljudska mladina Jugoslavije

Danes objavljamo odlomek iz referata tov. Lekšan Jožeta, člana predsedstva OK LMS Soštanj, ki ga je imel na letni konferenci našega okliva.

Ljudska mladina Jugoslavije je množična politična organizacija, ki vzgaja mladino v socialističnem duhu in usmerja njene moči v borbo za izgradnjo socialistične družbe.

Ljudska mladina je samostojna organizacija, organizirana na demokratskih načelih, sprejem v članstvo se vrši na prostovoljni osnovi. Pravice in samostojnost osnovnih organizacij — določene s tem statutom niso z ničemer omejene.

Ljudska mladina si prizadeva, da se njeni člani seznanijo z znanstvenim socializmom in ga osvajajo kot svoj pogled na svet ter da jih znanstveni socializem vodi pri njihovi usvarjalni prizadevanosti. Bori se proti kontrarevolucionarni informbirojevski ideologiji, idealizmu, mističizmu in drugim reakcionarnim vplivom.

Ljudska mladina vzgaja smelega, borbeneza graditelja socializma, človeka z vsesiranskim zanimanjem in svobodne misli, ki vedro gleda v bodočnost, ki je poštvovalen in iskren tovariš, plemenit in pošten pri delu in v zasebnem življenju.

INTERVJU S PREDSEDNIKOM DPD »SVOBODA« VELENJE

Čim več mladih delavcev v „Svobodo“

Je dejal novi predsednik DPD »Svoboda« Velenje tov. Furlan Zdenko, ko smo ga naprosili naj odgovori na nekaj vprašani. Z veseljem nam je ustregel in danes vprašanja in odgovore v celoti objavljamo.

Vprašanje: »Kakšne naloge ste si zadali in kakšen način dela boste uporabili pri letošnji izvenšolski kulturno-prosvetni vzgoji mladine? Ali Vam organizacija Ljudske mladine lahko nudi večjo oporo pri realizaciji Vaših načrtov?«

Odgovor: »Svoboda« si je letos zadala nalogo, da bo v svoje delovanje pritegnila čim več mladih ljudi, posebno iz delavskih vrst. Posebno bi radi vzbudili pri mladih delavcih več zanimanja za knjižnico in za predavanja Ljudske univerze. Radi bi ustanovili likovno, šahovsko in dramsko sekcijo izrecno za mladino. Od vodstva LMS v Velenju bi želeli le to, da usmerja svoje člane v naše sekcije.

Vprašanje: »Na enem naših sestankov smo sklenili analizirati zamisel o mladinski dramski sekciji, ki bo delovala v okviru »Svobode«. Po vsej verjetnosti boste Vi njen režiser. Kako mislite delati s to skupino, kakšne teme boste naštevali z njo in kakšne uspehe pričakujete? Ali bo to ugodno vplivalo na kulturno-prosvetno dejavnost v Velenju?«

Odgovor: »Znano mi je, da se je iz vrst mladih prijavielo samo 9 za dramatiko. S tem številom ni možno postaviti mladinskega odra. Z idejo o ustanovitvi samostojnega igralskega an-

sambla se bavim že dolgo. Če bi se prijavielo več mladincev za dramatiko, bi se ustanovila posebna dramska mladinska sekcija v okviru »Svobode«.

Kdo bo režiser ne bi mogel sedaj zagotoviti. Poleg mene so na razpolago še režiserji tov. Mavec, Travner, Dermoli, Verdeli, Podlesnikova in Mauerholdova. Skušali bomo tudi iz vrst mladih igralcev poslati koga v režiserski tečaj. Ta režiser bo potem lahko prevzel režiranje v tej sekciji. Glede repertoarja bi rekli, da je potrebno izbirati lažje stvari, posebno od začelka. Torej manj zahtevne igre. Prilegite mladike k gledališki dejavnosti bo vsekakor ugodno vplivala na mladino samo in na prosvetni razvoj v Velenju. Mlani ljudje bodo z večjim zanimanjem obiskovali dramske predstave, ker bodo videli na odskih deskah svoje sovrstnike.

Vprašanje: »Med mladino ste znani tudi pod imenom »starejši mladinec«. Kaj mislite o mladinski organizaciji in kakšen repertoar naj bi imelo naše vodstvo pri delu poleg osrednjih nalog, politizacija LM, krepitev družbenega uveljavljanja, krepitev organizacijske solidnosti in vzgoja mladine v socialističnem duhu?«

Odgovor: »Vsekakor, da bi se morala mladina prvenstveno vzgajati v duhu naše socialistične izgradnje. Upoštevati izkušnje SKOJ. Naša »Svoboda« vam bo pomagala pri vzgoji z raznimi predavanji, (popoldnimi, strokovnimi, političnimi) in vzgajala mladince v svojih sekcijah.

Več pozornosti pevskemu zboru naše „Svobode“

Velenjski moški pevski zbor čaka v bližnji bodočnosti mnogo dela, predvsem na pripravah za festival in 35-letnico zborovega obstoja. Ker bo na

Baletni večer v Velenju

V okviru umetniškega udejstvovanja, ki se je v zadnjem času v Velenju zelo razmahnilo, je začela delovati tudi baletna skupina, ki deluje v okviru TVD »Partizan« pod vodstvom tov. Dominikove.

Baletna skupina je preselila velenjsko publiko z zelo dobro uspelem baletnim večerom. Posebno sta ugajala Helena Savinčeva ni Emica Pelanova, ki sta pokazali mnogo smisla za balet in preseneljivo skladno izvajanje.

Mladi baletni skupini, posebno pa poštvovalni voditeljici tov. Dominikovi, k doseženemu uspehu iskreno čestitamo in želimo, da nas bi še večkrat razveselila s svojim nastopom.

festivalu, ki bo v Velenju, tekmovanje vseh rudarskih »Svobod« Slovenije, je treba, da se tudi pevci temeljito pripravijo za to tekmovanje.

Predvsem je zaželeno, da vsi pevci, ki so že peli pri našem zboru, začnejo spel aktivno sodelovati in disciplinirano posečati sodelovale vaje, ker le na ta način bomo napredovali in pridobili izglede na upeh pri festivalu.

Ce pomislimo, da se tudi druge rudarske »Svobode« zelo resno pripravljajo na festival in medsebojno tekmovanje, ki bo že v aprilu, to je čez mesec dni, je treba lakoj resno pričeti z delom. Če zato, ker bo to tekmovanje pri nas v Velenju ne bi bilo začelno, da bi se naš pevski zbor uvrstil pri tekmovanju slabo, temveč moramo stremeti, da bo med najboljšimi.

Velenje se razvija v veliko rudarsko središče, zato mislim, da bo treba v bodoče misliti tudi na večji kulturni razmah, ki je velenjskim rudarjem zelo potreben.

Flere Jože

Kulturna revija slovenskih rudarjev bo v Velenju

Republiški odbor sindikata rudarjev Slovenije je razpisal tekmovanje rudarskih »Svobod«. Tekmovale bodo med seboj vse sekcije, in sicer pevski zbori, orkestri, rudarske godbe in dramske družine. Zmagovalec v republiškem merilu bo nadalje tekmoval za zvezno prvenstvo. Državni zmagovalec pa bo šel v inozemstvo (Anglija, Zahodna Nemčija).

Tekmovanje v instrumentalni in vokalni glasbi bo v Velenju 17. aprila. To nedeljo bo nastop vseh rudarskih pevskih zborov, godb in orkestror. Torej se nam obeta nekaj izrednega. Zaradi tega pozivamo Velenjčane, da do tedaj preskrbijo za ureditev znanosti našega kraja in se pripravijo na lep sprejem rudarskih kulturikov.

Naš pevski zbor bo tekmoval z naslednjim programom: Dev: Soči; För-

sler; Njega ni; Prelovec; Skrijančku; Simonii; Bolen mi leži; Tomc; Venček gorenskih narodnih pesmi.

Rudarska godba pripravila je tekmovanje naslednje komace: Učakar; Uvertura »Parizanska»; Učakar; Vesela dežela, Pesem o svobodi (koračnica).

Orkester pa bo tekmoval z naslednjimi skladbami: Parma; Uvertura »Rokovnjači»; Beuermann; Koncertino v a-molu za violino in orkester; Muhič; Splel jugoslovanskih napevov; Jakl; Slovenski listeri.

Igralska družina pa si bo skušala priboriti častno mesto z uprizoritvijo Linhartove komedije »Ta vesel dan ali Maček se ženi».

Namen tega članka je obveščiti članstvo »Svobode« o važnosti tega tekmovanja in pozvati ga na aktivno sodelovanje ter pomoč pri pripravah na to veliko kulturno revijo. F.

Nevidni in vendar potrebni sodelavci

Gledalec, kadar zupašča gledališče po končani predstavi, navadno razmišlja o vsebini drame, ki jo je videl. Ne hoče mu prihajajo ponovno pred oči dobri igralci in posamezni prizori, ki so bili najmočnejši. No in če se ta gledalec čuti v sebi količkaj kritičnik, se prične s prijatelji pogovarjati o podajanju vloge, igranju in o vsem, kar je videl pred seboj. Morda tudi napiše v časopis kralko notico z namenom, da odvesi bralce, da so v tem in tem provincijskem mestecu igrali to in to igro. Nekateri igralce polivati, drugih se izogne, ker jih noče s svojo kritiko užaliti, ali pa si nakopati sovraštva (kar je v jakem mestecu pogostokrat usodno).

Malokdo se spomni vseh onih sodelavcev, ki so pomagali igralcu, da je uspešno podal svojo vlogo. Vseh onih, ki gledalcu pričarajo na oder vse mogoče in nemogoče efekte.

Gledalec se le redkokdaj spomni na režiserja. Njegovo ime je morda bežno prečital na plakatu. Toda ne zaveda se, da je pravzaprav on tisti človek, ki ima vse niti igre v svojih rokah. Pač največja avtoriteta na oderu vse do premiere. Poem pa nekje le še za kulisaми kol neslišni motor.

V lelošnji sezoni so nam že in še bodo režirali tovariši Travner, Furlan in Mavec. Režirali mislija še Dermol in Verdelli.

Marsikateremu gledalcu se zdi šepetalka nepotrebná (posebno če je preglasna). Toda marsikateri igralec goji do šepetalka posebno naklonjenost in »globoko« spoštevane (posebno, kadar ne zna vloge). V tem poslu imamo pri nas požrvalne deklice. Ne bo napačno, če vam jih predstavimo. To so Kralj Anica, Pavlič Olga...

Naš stalni inšpicien in stalni garderobier tov. Drovenik, je poslal v oči igralcev nekaj teatarski »očes«. Vnema, ki jo kaže do dolžnosti, kalero si je prosovoljno naprtil na rame in ljubezen do teatra sta vrlini, ki sta za vzgled vsem igralcem in režiserjem. On je svečovalce mlajšim in nezkušenim. On je kričnik, on je človek, ki hoče imeti red na oderu, v garderobi in ki na splošno skrbi za pravilno gospodarjenje z vsem inventarjem. Njega lahko vidiš vsak dan v garderobi in njegovemu »fundusu« in vedno ima dosti dela.

Dragi gledalec, ali si kdaj pomislil, kdo pričara na oder vse to očarljivo

svečlobo in vse te svečlobne efekte? Golovo še nisi? Vidi, da jo ni tako enostavno. Ure in ure je treba prežeti ob vajah; še več pa pri predstavah ob razdelitvi plošči z vlogo v roki in usvajali svečlobne efekte. Med dejanji pa z brzino skakali sem in tja, preslavljali zaromele in menjavali barvne zaslone. Vse to opravlja tov. Meh Jože. Prav rad mu pomaga tov. Meh Janko. Res požrvalna tovariša.

Usvajalce polovice efekta neke predstave, je vsekakor odski mojster. Pri nas imamo scenografa in odrskega mojstra vse v eni osebi. To je tov. Ravljen Janez. Usvaril nam je že nekaj lepih scen in obogatil naš nivenjar z dragoceniimi kulisami. Mislim, da se lahko poslovi v vrsto dobrih scenografov mnogih poklicnih gledališč. To delo je neprecenljive vrednosti in ga ne more tisi oceniti, ki ne ve, koliko truda je tukaj vložena. Tov. Ravljen in njegovi zvesti sodelavci (Majcen, Draprolnik, Korun) so mnoge noči žrtvovali, da so lahko pravočasno izdelali in poslivali inscenacije.

Tega se zavedajmo, če se zahvaljujemo igralcu s poslanjem (kar je v Velenju zelo redko, ker publika misli bolj nase in na listo vslopnino, ki jo je plačala) za njegovo dobro igranje, da se obicaj zahvaljujemo vsem njegovim sodelavcem. Posnemajmo požrvalnost igralcev in nevidnih sodelavcev, vslopojmo v njihove vrste in jim pomagajmo v njihovem kulturnem delu. F.

Nekaj o angleškem šolstvu

Hito so pretekli tedni in čas vrtnive je bil pred nami.

Preden se poslovim od deževnega otoka, še nekaj besed o njihovem šolstvu. Šolska obveznost traja tam od 5. do 15. starostnega leta. Osnovna šola zajema mladino od 5. do 11. leta. Prav zanimivo je hospitirati pri pouku najmlajših. V enem prvih razredov v Aberystwyth, sem opazoval malčke, ki so bili stari šele štiri in pol leta. V tem razredu sta dve tretjini pouka namenjeni igram, ob katerih se otroci že uče brati in pisati. Igrajo se še v drugem in tretjem razredu. Takoj moram pripomniti, da je pouk tam celodnevni. Večina otrok dobi v popoldanskem odmoru v šolski kuhinji. Za kosila pobirajo mesečne prispevke. Odmor traja od 11,45 do 13,35.

Vendar pa ni pouka v soboto in nedeljo, ker praznujejo njihov »weekend«.

POZIV

Ljudski odbor mesne občine Velenje ponovno poziva vse prebivalce, kateri so spremenili svoje bivališče na območju občine Velenje, da prijavijo spremembe na matičnem uradu LOMO Velenje najkasneje do 20. marca 1955. Vse poznejše spremembe pa je obvezno prijavljati v roku 48 ur po nastanku spremembe.

Vsakogar, ki se ne bi pridrževal veljavnih predpisov o prijavno-odjavni obveznosti, se bo klicalo na odgovornost ter predlagalo v upravno kazenski postopek.

Smrt fašizmu — svoboda narodul
Iz pisarne LOMO Velenje

POZIV

Pozivamo vse tovarše in tovarišice, ki so bili določeni kot igralci pri »Legionarijs«, da vrnejo vloge. Vloge bomo hranili v arhivu. Prepisovanje te igre je stalo precej in bi bilo škoda, da se katera vloga izgubi.

Vloge predajate tov. Droveniku ali Furlanu.
Dramski odsek »Svobode«

Študijsko potovanje v ZDA

(Nadaljevanje)

V podjetju Colorado Fuel and Iron Corporation je zaposlenih 8.500 delavcev. To podjetje ima svoje rudnike, svoje plavže (1.000.000 ton surovega železa letno), jeklarne, termocentralo (kapaciteta 45 MW), separacijo za premog za koksiranje, koksarno (kapaciteta 1.200.000 ton koks letno) ter valjarne brezšivnih cevi kapacitete 12.000 ton mesečno.

Najprej smo si ogledali separacijo. Premog prihaja iz raznih rudnikov na šestih posebnih tirih ter vsako vrsto iztresaio v poseben bunker. Po potrebi, za kaj se bo uporabljal koks, premore različne kvalitete v gotovih razmerjih mešajo ter nato še v separaciji čistijo. Premog prihaja iz rudnikov že združljen na največje mero 5 cm. V separaciji se nato ves premog drobi na velikosti izpod 10 cm. Po mokrem separiranju premog odcejaio v centrifugah tako, da nima več kol 10% vlage.

Iz separacije odvažajo ves premog v bunkerje nad koksarno. Premog sme imeti samo 0,6% S. Iz ene tone premoga pridobijo 750 kg koks. Plin, ki se pridobi v koksni pečeh, porabijo delno v koksarni, delno pa v jeklarni. Jeklarna pa uporablja poleg tega še naravni plin, ki ga dobijo iz Teksasa po 1560 km dolgem plinovodu.

Poleg jeklarne je valjarne brezšivnih cevi. Njena proizvodnja znaša 12.000 t mesečno. Ta valjarne je pričela delati leta 1953. V njej dela mnogo Slovencev ter Slovanov sploh. Obratovodja, ki nam je tovarno razkazal, je bil Slovák poročen s Slovenko. To tovarno smo

Delavci podjetij in ustanov delajo ob sobotah samo dopoldne. Popoldanski del pouka vsebuje le lažje predmete, kol so: risanje, glasba, ročna dela itd. Posebno pozornost posvečajo v osnovni šoli kol gimnaziji, telesni vzgoji. Tako imajo v tretjem razredu osnovne šole kar štiri dni v tednu telovadbo (po 20 minut). Zanimivo je tudi to, da njihove ure niso enako dolge. Trajajo le od 20–30 minut. To velja prvencem za nižje razrede osnovne šole.

Ko dopolni otrok 11 let, nadaljuje z obvezno šolo v gimnaziji. Razlikujejo dva tipa gimnazij. Prvi (modern grammar school) je podoben našim realkam; drugi (secondary modern school) je zelo enak našim bivšim meščanskim šolam in je lu poudarjena praktičnost — ročne spretnosti. V tej šoli so dijaki, ki niso hoteli opravljati ali pa niso opravili sprejemnega izpita za gimnazijo. Tako dijaki že na tej stopnji (11. starostno leto) diferencirajo. Vprašanje je, če to ni preuranjeno.

V vsakem otroku je mogoče z izpitom preiti iz secondary school v modern school (naše realke). Solanje v drugem tipu gimnazije traja do 15. starostnega leta. Po zaključni šolski obveznosti na tej šoli lahko dijaki odhajajo na srednje strokovne šole in v uk. Pouk na prvem tipu šole (realka), kamor se vpišejo le otroci, ki so uspešno opravili sprejemni izpil, traja šest let.

Ko dijaki izpolnijo pe najst let, lahko izstopijo. Sicer pa podaljšajo študij še za dve leti in srednja šola je za njimi. Preden pa zapustijo gimnazijo, morajo opravljati dva izpita A in B.

Že v tretjem šolskem letu se vsak dijak odloči, kaj bo študiral. Predmetnik šole je razdeljen na predmetno jedro in širanske predmete. Predmetno jedro je obveza vsakega dijaka, širanske pa si izbira. Lekoslovci izbirajo vse, razen matematike, matematika obratno! Taka delitev na proslovoljni podlagi je pametna. Saj ni res, da bi bil dijak, ki mu matematika ne gre, nesposoben! Tudi na tej šoli so obvezna ročna dela in za dekleta gospodinjstvo. Zato imajo gimnazije več delavnic, izpopolnjenih s stroji. Ko smo ob-

iskali neko gimnazijo, smo si ogledali uro gospodinjstva. Dekleta — šestošolke — so bila razdeljena v več grup. Ena so likala, druga šivala ob šivalnih strojih, tretja so se vrtele ob električnih štedilnikih. To je samo nekaj razmečanih misli o njihovem šolstvu.

Kol pri nas je tuči pri njih potreba po novih šolah velika. Razredi so povsod prenatrpani. Od mnogih šol smo si ogledali tudi eno, zgrajeno v pavilionskem sistemu. Profesorji so se pohvalili z njo. Od velenjske se razlikuje le po tem, da imajo njihova aluminijska konstrukcija.

Toda čas beži! Že smo ob Rokavskem prelivu: Vkracamo se v ladjo in zadnji pozdrav brilanskemu otoku. Isle pot nazaj ni bila več tako zanimiva. Kar naenkrat smo žili v Parizu, Milanu, Trstu in Sežani. Tokrat smo imeli več sreče. Saj nas je nezumno grelo avguštovsko sonce. V Milanu smo slačili celo srance. V vsakem kotu kupca je bila steklenica vode, ki je komaj sprotila neznanško žepo. Toda kljub temu smo se smejali s toplim soncem.

Ob 3 zjutraj smo prispeli v Sežano. Domača govornica — naša pesem. Bilo nam je kol da smo prišli iz daljine in mračne dežele v deželo veselja in sreče. Kar petdeset prosvetnih delavcev — priključili so se nam še oni iz Francije — je težko čakalo na veselo svidenje doma. Po carinskem pregledu smo se naglo približevali Ljubljani.

Slovo od tovarišev z juga je bilo težko, a lepo in prisrčno. Ljubljana — bela Ljubljana... Težka koleca črnega demona so zaškripala in obslala. Zopel v Ljubljani. Srce je vriskalo od veselja. Stopil sem v bližnjo okrepčevalnico. »Kaj želite, prosim?« »Belo kavo!« Bilo mi je, kol da me je pobožala mehka materina roka. Vse domače: govornica, glasba, življenje. Nelože sem se domislil tako živega ljudskega reka:

Naj človek pol sveta obleče,
najlepši kruh doma se peče.

Da, res! Ob takih velikih dogodkih se človek nauči ljubiti listo, kar mu je rojstvo in smrt, listo, kar ga hrani in mu vliva novih življenjskih sil!

črnega premoga dnevno. Ta premog je izredno dobre kvalitete ter ima vse lastnosti potrebne za koksiranje. Ena jama je odprta z rovom, druga pa z vpadnikom. Zaloga premoga teh dveh jam je 50 milijonov ton. Ves teren je bil raziskan s 50 vrtninami, vsa jedra so bila analizirana.

Vzhodna jama je odprta s 450 m dolgim vpadnikom. Premog se izvaja s trakom kapacitete 250 ton na uro, ko se bo pa kapaciteta jame povečala, se bo kapaciteta transportnega traku povečala na 700 ton na uro. Trak je širok 1,20 m ter ima hitrost 2 m/sek. Niskop je v kamnu. Strop je delno utričen s stropnimi vijaki, delno pa gruntran s cementno oblogo. Na vsakih 60 m ob traku je vodna pipa in gasilski aparat za primer požara. Za prevoz ljudi in materiala v jamo, služi poseben vpadnik.

V jami odkopavajo po metodi room and pillar, počobno kol že v ostalih rudnikih ZDA. Premog vozijo in iztresaio iz shulle carov na transportni trak le-ta pa potem v velike jamske vagonete, katere vleče el. trojei lokomotiva k jamskemu bunkerju, kjer se vagoneti avtomatično iztresaio ter nato zopel avtomatično zapro. Novost pri nakladanju traku v vagonete je bil kratek transportni trak, na katerega pada premog iz glavnega traku in s pomočjo njega se naklada v vagon. Ko pa je eden vagon poln, se spremeni smer gibanja kratkega traku tako, da takoj naklada v naslednji prazen vagon. S tem se premog ne iztresaio pri premikanju vagonov po fleh. Ko pa je premik izvršen, se da kratkemu traku ponovno prvotno smer gibanja.

Tudi ta rudnik je imel za naše pojme izredno storitev. Z vsega 375 delavci in nameščenci, od tega 60 na dnevno, daje dnevno 2600 ton premoga.

Tudi v tej jami so imeli prevoz si-

gurno organiziran. Sirina koloseka znaša 122 cm ter se uporabljaio tračnice 45 kg težke na 1 m.

V jami je poleg bunkerja za premog tudi bunker za jalovina. Oboje se izvaja z islim transportnim trakom.

Odsiranjevanje železnih komadov iz premoga se vrši s pomočjo magnetla, ki je montiran nad trakom. Ko pride komad železa, se trak sam uslavi, delavec pa železo odstrani in da trak v pogon.

Glavni transportni trak iztresaio premog na dnevno v enoslavni separaciji na vibracno silo, kjer se odseje premog manjši od 37 mm. Vse kar je večje, gre v drobilec. Ta drobilec je nekaj posebnega. To je dolgi valj, ki se počasi obrača (štrinajskrat v minuti). V njem se premog drobi, jalovina pa zaradi svoje večje trdnosti ostane cela. Premog pada skozi silo, jalovina pa izpade na drugem koncu iz bobnja. Ta separacija ima vsega skupaj enega delavca kol štrežaja. Da pa je delo temu štrežaju olajšano, je na vrhu separacije, kjer se premog iztresaio s traku, montirano veliko zrcalo, tako da strežaj z nižjega odra takoj vidi, kaj se dogaja na silu.

Premog se v separaciji zbira v 100 tonskem bunkerju, jalovina pa zopel v posebnem prostoru, od koder jo s kamioni odvažajo na jalovnik. Premog se iz bunkerja odvažja s transportnim trakom na železniško nakladišče. Tukaj opravlja vse delo nakladanja, tehtanja in premikanja vagonov samo en delavec.

Podobno je na dnevno, tudi v lamparni (svetilike ima rudnik v najemu od Edison Lamp Company), v kateri je samo en delavec, ki nadzoruje polnjenje lamp in vrši popravila. Delavci pa sami jemljejo lampe in sami poslavljo na stajalo za polnjenje.

Gibanje prebivalstva

RODILE SO:

Vovk Marija, gospodinja iz Pesja, stara 25 let — Borisa in Bojana; Vodončnik Jožefa, gospodinja iz Pake, stara 21 let — Borislava; Kamposh Marija, gospodinja iz Velenja, stara 25 let — Danico; Ahlik Hedvika, gospodinja iz Velenja, stara 34 let — Vladka; Pavlič Marija, gospodinja iz Kavč, stara 28 let — Ireno; Bolha Slefka, gospodinja iz Skal, stara 34 let — Marjano; Hribar Karolina, gospodinja iz Prelog, stara 30 let — Marinko; Pečecnik Alojzija, gospodinja iz Velenja, stara 30 let — Marijo; Bevc Terezija, pom. kuharica iz Velenja, stara 25 let — Franca; Glinšek Jožefa, gospodinja iz Skal, stara 30 let — Jožico; Resnik Jožefa, gospodinja iz Saleka, stara 45 let — Zinko; Kompara Barbara, gospodinja iz Velenja, stara 44 let — Branka; Uralnik Matilda, gospodinja iz Velenja, stara 31 let — Jožico.

UMRLI SO:

Keller Ivan, upokoj. duhovnik iz Saleka, star 80 let; Kovač Marija, poljedelka iz St. Janža, stara 74 let.

POROČILI SO SE:

Soline Marlin, rudar in Zabukovnik Antonija, gospodinja, oba iz Lopalnika; Razborek Marlin, kmet in Mihelič Olga, delavka, oba iz Cirkove; Uralnik Anton, rudar in Jankovič Terezija,

natakarica, oba iz Pesja; Štravs Franc, koljar iz Prelske in Lesiak Elizabeta, poljedelka iz St. Janža; Tajšek Marlin, rudar iz Podkraja in Gruden Marija, poljedelka iz Podkraja; Paterneš Janez, rudar iz Pesja in Drev Terezija, poljedelka iz Arnač; Vede Miha, rudar iz St. Florjana in Rogovnik Angela, delavka iz St. Brica; Kaudik Jože, poljedelec iz Plešivca in Zevarj Karla, poljedelka iz Plešivca; Sešel Dominik, kmet iz Završ in Zevarj Lojzka, poljedelka iz Plešivca; Kajna Ivan, ključavničar iz Velenja in Rogovnik Ana, delavka iz St. Brica; Hriberšek Alojz, trg. poslovodja iz Arnač in Habe Milka, delavka iz Kavč; Miklavžina Vinko, rud. tehnik iz Skal in Štropnik Ivanka, šivilja iz Konova; Zabukovnik Anton, rudar iz Pake in Pečnik Marija, poljedelka iz Bevc; Zevarj Slavko, elektro-monter iz Plešivca in Kaudik Tončka, poli. iz Plešivca; Vodončnik Ivan, rudar iz Pake in Vovk Slavka, poljedelka iz Pake; Vodončnik Marlin, rudar iz Pake in Houdournik Marta, poljedelka iz Lopalnika; Škorjanc Stanko, ključavničar iz Bevc in Ramšak Franciška, šivilja iz Lipja; Paterneš Slavko, rudar iz Saleka in Martinc Marija, gosp. pom. iz Saleka; Ramšak Alojz, gozdar iz Podgorja in Lemp Ivica, teht. premoga iz Saleka; Gerzina Marlin, ključavničar iz Stare vasi in Kortnik Marija, gospodarska pomočnica iz Stare vasi. Koko Anton, rudar iz Saleka in Gradšnik Lojzka, sobarica iz Saleka; Marič Rudolf, zidar iz Velenja in Rihlar Sidonija, delavka iz Velenja.

lamó izračajo s pomočjo ventilatorja s kapaciteto 6000 m³ na minuto ter ima električni in Piesel pogon. V primeru prekinilve električnega toka, vklopi poseben avtomat v času ene minute in 20 sekund dislov pogon.

250 instaliranih elektromotorjev vzdržuje 8 električarjev.

Investicije za izgradnjo rudnika, kapacitete 6000 ton dnevne proizvodnje bodo znašale 6 milijonov dolarjev.

Na povratku iz Trinidada v Pueblo, so nas med poljo uslavlili stari jugoslovanski izseljenci, ki so zvedeli, da je naša grupa v Allan Mine na obisku. Neki Slovenec je prišel celo 150 km daleč s svojim avtomobilom, da bi se lahko z nami pol ure razgovarjal o Sloveniji, kjer še živi njegova mati, pa je že okoli 30 let ni videl.

V Pueblo je našo skupino obiskal tudi 65-letni Srb iz Beograda, ki je v mladih letih zapustil svojo domovino. V lokalnem časopisu je čital o našem prihodu ter tam čital, da je v skupini jugoslovanov prof. ing. Petrovič. V svoji mladosti je poznal nekoga Milorada Petroviča ter je bil prepričan, da se bo zdaj zopel srečal s svojim davnim znancom. Prinesel je s seboj cigare in cigarete ter nas z njimi prav po srbsko »častil«.

Iz Pueblo smo se odpeljali z avtobusom v Denver. Med poljo smo si ogledali v bližini Colorado Springs Garden of the Gods (božji vrh). Tukaj tvorijo rdeči peščenci figure najraznovrstnejših in pestrih oblik. Ogledali smo si med poljo tudi znani kanjon reke Arkansas Royal Gorge — kraljevske grlo (Isoteskla). Ob sami reki je komaj prostora za železnico, ki teče večinoma v tunelih, in za plinovod. Preko kanjona in ogled mosta ter prevoz z dvigalom na dno kanjona slane 1,60 dolarja za osebo, vendar je tam bilo polno obiskovalcev, čeprav je bil na-vađen delavnik. (Se nadaljuje)